

BRIEF: ODRA

NAJWAŻNIEJSZE:

- **Usprawniony jest proces zarządzania kwestiami związanymi z Odrą:** MKiŚ zapewnia aktywny udział zainteresowanych stron. W tym celu 28 marca 2024 roku odbyło się pierwsze posiedzenie Międzyresortowego Zespołu ds. Odry z udziałem przedstawicieli PZW i organizacji pozarządowych.
- Jednym z ważniejszych rozwiązań jest również **utworzenie dynamicznego modelu hydrologicznego**, który umożliwi prognozowanie jakości wód rzeki Odry i zapobieganie kumulacji zanieczyszczeń w rzece. Nad takim projektem, na rekomendację MKiŚ (28.02.2024), pracuje już IMGW-PIB.
- **Zintensyfikowano działania Zespołu Zarządzania Kryzysowego MKiŚ** – spotkania ZZK MKiŚ odbywają się co tydzień z udziałem przedstawicieli wojewodów odrzańskich (tj.: zachodniopomorskiego, lubuskiego, śląskiego, dolnośląskiego oraz opolskiego), oraz innych resortów (Infrastruktury i Przemysłu). Ta współpraca umożliwi bieżący monitoring sytuacji na rzece Odrze oraz szybkie podejmowanie odpowiednich działań. To ważne, żeby minimalizować ryzyko pojawienia się katastrofy ekologicznej o skali tej z 2022 roku.
- **MKiŚ jest przekonane, że konieczne jest wdrożenie działań systemowych, a nie jedynie działań kryzysowych.** Prace nad rozwiązaniami systemowymi są prowadzone w ramach **zespołów międzyresortowych**, którym przewodniczy MKiŚ. Analizowane są m.in. działania zmierzające do ograniczenia zrzutów wód kopalnianych do Odry.

BIEŻĄCA SYTUACJA:

- Dla rzeki Odry wprowadzony jest obecnie **stopień ostrzegawczy** w związku z obecnością „złotej algi” na poziomie ok. 4 do 7 mln komórek w litrze wody. **Jest to „złota alga”, która przedostała się do Odry z Kanału Gliwickiego.**
- Obecnie mamy inne warunki hydrologiczne oraz inne parametry wód niż w sierpniu 2022 r., np. jest niższe zasolenie wód.
- Dla Kanału Gliwickiego lokalnie wprowadzony jest **I oraz II stopień alertowy** w związku z zakwitami „złotej algi”. Alerty mają trzypostopniową skalę, III stopień jest najwyższy.
- Służby poinformowały o wyłowieniu w ciągu 7 dni (od 29 kwietnia do 7 maja) ok. 1,5 tony śniętych ryb z Kanału Gliwickiego.
- W MKiŚ co tydzień odbywa się narada Zespołu Zarządzania Kryzysowego MKiŚ, który analizuje sytuację i wydaje zalecenia dla służb. Ostatnie posiedzenie: **7 maja br.**
- **ZZK MKiŚ** wydaje rekomendacje dla służb dotyczące działań zaradczych. Wśród nich jest:
  - odpowiednie zarządzanie przepływem w Kanale Gliwickim w celu ograniczenia ryzyka przedostania się dużych ilości „złotej algi” z wód Kanału do rzeki Odry;
  - punktowe regulowanie przepływu wody, co ogranicza nadmierne namnażanie się inwazyjnego glonu;
  - przeciwdziałanie stagnacji wody na urządzeniach wodnych skanalizowanego odcinka rzeki Odry;
  - zwiększenie częstotliwości poboru próbek w ramach monitoringu GIOŚ.
- Sytuacja jest na bieżąco monitorowana przez służby wojewodów i pracowników Wód Polskich.
- Sezon wiosenno-letni sprzyja zakwitom „złotej algi”. Obecne warunki w Kanale Gliwickim bardzo przypominają sytuację z wiosny 2023 roku.

- Aby w przyszłości uniknąć ryzyka zakwitów, potrzebne są systemowe zmiany w zarządzaniu zrzutami wód kopalnianych i inwestycje w systemy odsalania i retencji.

INFORMACJE ROZSZERZONE:

- Sytuacja na Odrze i w Kanale Gliwickim jest stale monitorowana przez służby. Ze względu na pojawiające się zagrożenie zakwitami „złotej algi”, **resorty obok działań doraźnych, wypracowują też rozwiązania długofalowe, które mają poprawić jakość wody w dorzeczu Odry.** W tej sprawie 29 kwietnia br. po raz kolejny obradował międzyresortowy zespół ds. Odry. Spotkanie prowadziła MUZ, uczestniczyli w nim przedstawiciele: Ministerstwa Przemysłu, MSWiA, Wód Polskich, GIOŚ, GDOŚ, IOŚ-PIB i Instytutu Rybactwa Śródlądowego – PIB.
- Instytut Rybactwa Śródlądowego – PIB w połowie kwietnia br. uruchomił łącznie 30 sond automatycznych. Po zakończenia procesu testowania, dane z tych sond są sukcesywnie udostępniane Głównemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska i są publikowane na stronie: pomiary.gios.gov.pl/ i na portalu: www.gov.pl/web/odra.
- W ramach monitoringu automatycznego badane są podstawowe parametry oraz wody: temperatura, pH, poziom tlenu rozpuszczonego i zasolenie.
- **Aby kompleksowo ocenić stan Odry i podjąć kierunkowe działania, GIOŚ prowadzi rozbudowany monitoring interwencyjny, w ramach którego obok podstawowych parametrów wody analizuje m.in. zawartość związków azotu i fosforu, sprawdza też liczebność komórek „złotej algi” (w litrze wody). Na tej podstawie wydawane są ostrzeżenia i alerty.**
- Sezon wiosenno-letni sprzyja zakwitom „złotej algi”. Obecnie są trzy główne skupiska tego glonu: Kanał Gliwicki, Starorzecze Odry w Januskowicach (woj. opolskie) i Zbiornik Czernica (woj. dolnośląskie).
- GIOŚ prowadzi też monitoring Wisły i innych polskich rzek pod kątem występowania „złotej algi” – dotychczasowe analizy nie stwierdziły występowania komórek tego glonu w innych dorzeczach, poza dorzeczem Odry.
- W samym nurcie Odry stwierdzana jest obecność komórek „złotej algi”, która najprawdopodobniej dostaje się z kanałów i zbiorników wodnych mających połączenie z rzeką. Przepływ wody utrudnia glonowi intensywne namnażanie się. „Złota alga” najchętniej rozwija się w wodach stojących i stagnujących. Dlatego, aby nie dopuścić do jej intensywnego rozwoju, w ramach działań zaradczych, lokalnie zwiększany jest przepływ na urządzeniach wodnych.
- Zgodnie z dotychczasowymi ustaleniami naukowymi, toksyna „złotej algi” jest zabójcza dla ryb i innych organizmów wodnych posiadających skrzel. Nie zagraża bezpośrednio ludziom, ssakom i ptakom – niemniej zalecane jest, aby nie korzystać (nie wchodzić) do wody, gdzie jest zakwit „złotej algi” i nie pić nią zwierząt domowych oraz gospodarskich. Służby, jeśli zajdzie taka konieczność, lokalnie będą wydawać odpowiednie ostrzeżenia i zalecenia.

Najnowszy komunikat MKiŚ:

- Działania na rzecz Odry: 29 kwietnia narada zespołu międzyresortowego i 30 kwietnia posiedzenie ZZK MKiŚ: <https://www.gov.pl/web/odra/dzialania-na-rzecz-odry-29-kwietnia-narada-zespołu-międzyresortowego-i-30-kwietnia-posiedzenie-zzk-mkis>